

1.Introducere

Dezvoltarea societății românești prin sistemele sale socio-economice, mai ales după anii 1990, a dus la anumite creșteri economice în detrimentul mediului natural.

Acțiunile distructive ale activităților umane au creat prejudicii incommensurabile capitalului natural, prin schimbarea peisajului fără a ține cont de echilibrul ecologic între capitalul natural și sistemele socio-economice.

Din fericire, în ultimul timp societatea a conștientizat acest lucru, apărând astfel programele de mediu, documentele ce orientează problemele de protecție și legislație a mediului, dezvoltarea socio-economică durabilă a mediului, baze de date care evaluează continuu elementele definitorii ale ariilor protejate, convenții privind diversitatea biologică, etc.

Ecoturismul înseamnă asumarea de responsabilități în privința menținerii biodiversității și a valorilor unice ale naturii și culturii - de la zonele sălbatice, nelocuite, până la terenurile agricole apărând resursele pe care se bazează însăși existența sa, sprijinind conservarea naturii și a culturii.

2.Prezentarea Rezervației „CREASTA COCOȘULUI”

Rezervația „Creasta Cocoșului” este amplasată pe versantul nordic al Munților Gutâi, în jud. Maramureș, fiind una dintre cele mai exotice forme de relief din țara noastră datorită aspectului său impunător și sălbatic.

Are o suprafață de 50 ha și este ocrotită conform legii nr.5/2000 sub codul 2577. Zona adiacentă rezervației, este constituită din păduri de foioase și pășuni. Pădurile însumează o suprafață de 87,6 ha, fiind în administrarea Ocolului Silvic Mara (UP IV Gutin, ua 31,3A,b,1 I,H,G).

Rezervația este la o distanță de aproximativ 35 km de orașul Baia Mare și aproximativ 40 km de orașul Sighetu Marmăției. În cadrul rezervației se evidențiază "Creasta Cocoșului", care dă numele rezervației, reprezentând o colină ascuțită, crenelată, de circa 200 m lungime, aflată la o altitudine de 1438 m, cu o orientare spațială aproape verticală, după direcția NV - SE. La sud de creasta principală se află centrele miniere Baia Mare, Baia Sprie și Căvnic, centrul turistic Mogoșa și Complexul Șuor, iar la nord, peisajul idilic cuprinde tăurile de munte - Chendroaiei și Morărenilor, ultimul fiind

rezervație naturală de lac de munte ocrotită datorită faunei specifice de mlaștină.

Datorită particularităților peisagistice conferite de prezența aparte a lamei stâncoase zimțate, Creasta Cocoșului, a fost declarată în anul 1977, rezervație geologică naturală.

Relieful de platou ușor vălurit, coboară lin spre nord, spre satul Breb, sat aparținător comunei Ocna Șugatag, vestită prin stațiunea balneoclimaterică care îi poartă numele. Stațiunea oferă excelente condiții de cazare și tratament pe bază de ape sărate.

La baza nordică a acestui versant al Gutâiului, se află Valea Marei și a Cosăului, zone vestite ca păstrătoare și conservatoare a tradițiilor rurale (port, obiceiuri etc).

3. Biodiversitatea Rezervației „Creasta Cocoșului” și a zonelor adiacente

Flora

Aria protejată „Creasta Cocoșului” se remarcă printr-o floră și o vegetație tipică etajului subalpin.

De jur împrejur, până sub creastă, vegetația este constituită din păduri de fag, unde diseminat apar exemplare de molid și pajiști, specifică subetajului montan inferior. Pintenul Crestei Cocoșului are însă particularități evidente. Subetajul montan superior lipsește, absente fiind molidișurile, trecându-se direct la etajul subalpin. Toate aceste păduri sunt încadrate în Grupa I-a funcțională, tipul 2A, C-Păduri cu funcții de protecție a solului.

Cu toate că suprafața delimitată de masivul Creasta Cocoșului este relativ restrânsă, se remarcă o vegetație diversă, mozaicată, asociațiile fiind reprezentate prin fitocenoze de dimensiuni restrânse. Vegetația este constituită în special din asociații pitice de arbuști și plante ierboase. Pe versantul de răsărit care coboară spre Căvnic, panta era cândva acoperită de o frumoasă fitocenoză a asociației *Pinus mugo*. Din păcate, factorul antropic, datorită necunoașterii importanței ecologice a acestor jnepenișuri, din dorința de a lărgi spațiul destinat activităților pastorale, a incendiat această zonă, fără posibilitatea de refacere. La baza crestei, insular, s-au instalat fitocenoze ale asociației *Campanulo-Juniperus*. Ienupărul, *Juniperus communis*, are aici un rol ecologic deosebit, protejând coastele abrupte pe care este instalat, împotriva proceselor erozionale.

Cea mai mare parte a teritoriului este ocupată de asociația edificată dintre afin (*Vaccinium myrtillus*) și merișor (*Vaccinium vitis-idaea*), fructele acestora fiind o importantă sursă de venit pentru locuitorii din satele învecinate.

Din diversitatea de ierburi, prin frumusețea lor se remarcă mai multe specii aparținând diferitelor familii botanice: ura (*Gymnadenia conopsea*) din fam.Orchidaceae, crinul de pădure (*Lilium martagon*) plantă ocrotită din fam.Liliaceae, deosebit de decorativă prin florile sale, siminicul (*Antennaria dioica*) din fam.Composyitae, garofițele (*Dianthus cartusianorum*) din fam. Caryophyllaceae, *Melamphyrum saxosum* din fam. Scrophulariaceae, specie semiparazită endemică pentru Carpați și multe alte specii care preferă stâncile umbrite și substratul slab evoluat pe roci cristaline și andezitice sau pe bolovănișuri și pietrișuri consolidate.

Fauna

În pădurile din zonă întâlnim printre altele, specii valoroase din punct de vedere cinegetic: *Ursus arctos*-ursul brun, *Cervus elaphus*-cerbul carpatin, *Capreolus capreolus*-căpriorul, *Canis lupus* - lupul, *Sus scrofa*-mistrețul, *Vulpes vulpes*-vulpea, *Martes martes*-jderul etc. Dintre pasari : *Aquila chrysaetos*-acvila de stâncă, *Aquila pomarina*-acvila țipătoare, *Accipiter nisus*-uliul păsărar, *Motacilla cinerea*-codobatura de munte, *Corvus corax*-corbul.

În rezervație și în zona limitrofă pot fi observate 111 specii de păsări din care 42% sunt incluse pe lista de conservare SPEC (categoria speciilor cu conservare europeană).

Printre acestea se numără acvila de stâncă, acvila țipătoare și corbul, specii în conservare ocrotite prin lege.

Accesul în Rezervația Creasta Cocoșului se poate face pe diferite trasee turistice, fiecare având particularitățile lor peisagistice, traversând păduri de fag și de amestec (fag+rășinoase), poieni și goluri în care se întâlnesc fitocenozele enumerate anterior, permițând realizarea de observații asupra faunei din zonă, în special asupra păsărilor.

Cel mai interesant traseu din punct de vedere ecoturistic poate fi catalogat traseul care are punct de plecare comuna Ocna Șugatag: având o lungime de aproximativ 10 km, o pantă domoală, cu urcușuri mai abrupte doar spre a doua jumătate a traseului, oferă cea mai bogată informație privind biodiversitatea zonei.

Dacă în Ocna Șugatag și Hoteni poteca traversează poieni și fânețe, începând din Breb, intrăm în pădurea de fag. Apoi, traseul ajunge în Poiana Popii - zona tampon dintre rezervație și satele vecine, unde obiectivele ecoturistice sunt cele 2 tăuri de munte Tăul Morărenilor și Tăul Chendroaiei.

Tăul Morărenilor, deși declarat rezervație botanică (cod 2568) prin decizia nr.127/1971 de către Consiliul Județean Maramureș, nu a fost studiat sub aspectul florei și vegetației macrofite, în literatură, fiind menționate 11 specii de angiosperme și 56 specii de alge.

Lacul este de fapt o mlaștină eutrofă (numită local mocirlă), deci un lac de baraj natural, format prin alunecarea unei coline ce a barat un pârau care se varsă în Valea Mare, un afluent al Râului Mara. Situat la 825 m altitudine, în apropierea satului Breb, lacul are o suprafață 4300m² și o adâncime de cca. 2 m. Pe marginea lacului s-a instalat un aniniș - *Alnus glutinosa* (aninul negru) și *Alnus incana* (aninul alb), specii specifice terenurilor umede. În coada lacului sunt fitocenoze de mlaștină cu *Carex pseudocyperus* iar pe oglinda apei este întinsă o fitocenoză de *Potamogeton natans*. În jurul lacului se află rezervația propriu-zisă de aprox.20 ha alcătuită din pajiști cu o vegetație în care predomină *Nardus stricta*.

Situat la o altitudine de 1043 m, Tăul Chendroaiei, este un tinov (mlaștină oligotrofă), foarte bombat, cu o suprafață de aproximativ 2 ha (suprafață protejată conform L5/2000 este de 5 ha), având stratul de turbă de la suprafață gros de cca. 8 m (cu 2 ochiuri de apă în centru). Pe fondul de *Sphagnum* al turbei, crește o fitocenoză compactă și uniformă, în care predomină *Eriophorum vaginatum*, *Empetrum nigrum*, *Carex pauciflora* și *Drosera rotundifolia*-plantă carnivoră relict, din era glaciațiunii. Pe marginea tinovului sunt formate fitocenoze reduse de *Caricetum rostratae*, *Scirpetum silvatici* și *Cariciflavae-Eriophoretum latifolii*. Prezența acestor specii de plante oligotrofe, deosebit de rare, a dus la declararea sa ca arie protejată (cod 2590). Din aceste considerente, peste luciul de apă al acestui tău a fost amplasat un podeț care să permită observații în condiții de siguranță.

În apropierea acestui tău, nu departe de traseul turistic este amplasat observatorul ornitologic, la liziera pădurii. Traseul începe să urce, intrând din nou în pădure, ca după aproximativ 1 km, să intrăm în golul alpin și să ajungem la punctul final al traseului-Creasta Cocoșului.

Un alt obiectiv ecoturistic al acestui traseu, îl reprezintă *Acvila de munte* (*Aquila chrysaetos*), specie rară, inclusă pe lista speciilor cu conservare europeană.

Acvila de munte-pasărea de pe Stema României

Pasăre frumoasă și rară, ciudată și misterioasă, este socotită emblema forței, a puterii și a agilității. Romanii o socoteau semn al norocului, iar scandinavii credeau că lumea a ieșit dintr-un ou de acvilă. Fiind un simbol al puterii, pe vechea stemă a casei regale și pe stema de astăzi a României este desenată acvila de munte!

Primele însemnări privind acvila de munte în Maramureș sunt din 1876, atunci când a fost inclusă pe lista faunistică a Maramureșului. Prima semnalare a acestei specii în zona Crestei Cocoșului, datează din 1965, când în data de 30 decembrie a fost observată și fotografiată într-un făget, o femelă.

Aquila pomarina-acvila țipătoare mică, este o altă specie protejată, întâlnită în această zonă la noi în țară, fiind oaspete de vară și de pasaj, în lunile martie și octombrie.

4.Ecoturismul-contribuție activă la conservarea naturii

În cadrul ariei prezentate mai sus, ecoturismul, pe lângă promovarea susținută a rezervațiilor și a valorilor naturale existente în regiune, va trebui să înlăture amenințarea exercitată de către turiștii ce vizitează zona, asupra ecosistemului forestier.

Un rol major în păstrarea și conservarea biodiversității naturii, îl are ecoturismul prin educarea conduitei turiștilor, influențându-i pe aceștia să nu deranjeze prin activitățile lor, să aibă o atitudine de respect față de natură, localnici și tradiții locale, furnizorii de servicii ecoturistice având obligația de a explica vizitatorilor Codurile de conduită locală.

Pe lângă sprijinul economic și activitatea de conservare, este important ca turiștii să fie încurajați să transmită și altora importanța deosebită a zonelor ecologice. Prezentându-le acestora specii cât mai atrăgătoare, rare sau pe cale de dispariție, problemele cu care se confruntă supraviețuirea acestor specii, posibilități de ajutor, planuri pentru promovarea acțiunilor de protecție, ecoturismul contribuie activ la conservarea naturii.

Bibliografie

1. **G. Ardelean, I. Beres** - *Fauna de vertebrate a Maramureșului* - Editura Dacia, Cluj Napoca 2000
2. **D. Mitelu, Mariana Dorca** - *Flora și vegetația a două rezervații botanice din Maramureș*, Analele Universității „Al.I.Cuza” Iași, Biologie, 1983
3. **Chiș V. Timur** - *Rezervația Creasta Cocoșului* – Ecoterra - publicație de cultură ecologică a UBB Cluj - Facultatea de Știința Mediului, nr.6/09, 2005, pag. 17-
4. *******, *Materiale realizate de către Asociația Ecologic Baia Mare* (pliante informative, pagina de web-site, etc)
5. *******, *Amenajamentul Ocolului Silvic Mara* (Direcția Silvică Baia Mare)-UP IV Gutin
6. *******, *Pachet de instruire în ecoturism* - CDIMM Maramureș